

I Grønland

— *en plasticblomst visner ikke*

Nedenfor bringes Arkaluk Lynges åbningstale ved udstillingen „I Grønland — en plasticblomst visner ikke“. Denne debatudstilling er arrangeret af Sammenslutningen af danske Kunstforeninger og vil som vandreudstilling cirkulere i Danmark. Udstillingen omfatter fotografier af Anne Bang, grafik af Aka Høegh, malerier af Bodil Kaalund og tegninger af Jens Rosing. Der er endvidere ophængt fotostater af Arkaluk Lynges digte, skrevet specielt til denne lejlighed. Udstillingen er således et resultat af et samarbejde mellem grønlandske og danske kunstnere.

En plasticblomst visner ikke, ihvertfald er der ikke noget poetisk ved det, hvis den gør det. Og en plasticblomst kan ikke gro. Den kan ikke gro sammen, — sammen med noget og nogen. Vi kan også sige, at de forskellige kunstneriske udtryksformer, som udstillingen repræsenterer, maleri, grafik, fotos og så digte, ikke kan gro sammen. Men de kan ihvertfald ikke visne. Vi er forskellige mennesker, der har arbejdet sammen om en udstilling, vi tilhører også forskellige kulturer. Vi prøver at give vore udtryksformer en funktion ud over det visuelle. Vi har vores mening om Grønland, som hver for sig optræder forskelligt, men som vi i denne situation prøver at give en fælles optræden, en fælles mening. Vi er enige om, at den grønlandske kultur og den danske ikke kan forenes, at de ikke kan smelte sammen, ikke kan vokse sammen. Vi har hver vores forhold til Grønland, en er grønlanderens, en anden danskerens. Ingen af os er så

prætentiøse at påstå, at vi hver for sig repræsenterer sandheden. Men under eet kan noget af sandheden findes.

Det, der har provokeret os til at give udstillingen denne titel, er et dansk ugeblad, der sidste år gæstede Østgrønland. Et billede af en grav, en grav med en mand, der døde af sin egen „fri“ vilje, plasticblomster på graven. — Er livet ikke frit, så kan døden let blive det ...

Dette er også en demonstration af, at eksport af plasticblomster, kloakrør, nylonfrakker og vinylstøvler ikke er en bagatel, som kan gennemføres i løbet af en generation, og at man så ellers kan beskæftige sig med mennesket som sidste punkt på dagsordenen. Danskernes og grønlanderens møde har skabt noget, noget som ikke dør af sig selv, subkultur forsvinder ikke så let. Men der kan sandelig heller ikke vokse noget op på det.

Det kan på den anden side heller ikke rives op fra roden. Fordi der ingen rod

Udstillingens plakat.

er (det hele er ret systematisk, beregnet, prognostiseret). Hvad skal man da gøre? Der er ikke den profet, der har givet dig løsningen. Men een ting er der ihvertfald man kan gøre, det er at råbe hinanden op. Man må se tilbage, lære hvordan man gjorde, man må se det nu, sådan som man nu kan se det; man kan se frem; man kan gå imod strømmen, mod vinden, og man kan fabulere og provokere. Intet uden provokation.

Kunst er kunst. Al god kunst er sig

selv nok. Kunst er det umuliges politik. Men bag alt det ligger viden, og viden er vel elementært. Det var da ihvertfald noget, man troede i gamle dage. Nu om dage er det uvidenheden, der er den mest rodfæstede betingelse for at danne sig en mening, især om Grønland. Og jeg skulle hilse mange gange og sige, at kunsten på folkets vegne har udtalt, at den ingen kommentarer havde.

Visse hændelser på det seneste viser med al tydelighed, at danskere er i besiddelse af så lidt viden og bevidsthed om „de andre“, at man åbent kan få sig selv til at sige, at danskerne ikke har været dygtige nok til at gøre grønlænderne til rigtige danskere, i al sin banale betydning. Det må sandelig være et sejt folk, man der har at gøre med, siden man ikke har udslettet det.

Det er tydeligt for enhver, der er i besiddelse af god gammeldags viden, at Grønland betragtes som noget materielt, noget teknisk, som kan behandles som sådan. Derfor er det nødvendigt at overdøve udviklingens eller rettere sagt afviklingens larm og skrig.

Det materielle skaber mennesket, skaber tanken, ikke omvendt, som den gamle sagde. Men der kan jo også ske det, at mennesket visner, hvis plasticblomsten ikke vil og kan.

Derfor kære venner, hvor bliver kulturpolitikken af i Grønland. Mon ikke der kan udslækkes et par kontorchefer af det.

Arkaluk Lyngé taler ved præsentationen af udstillingen i Grønlændernes Hus i København.

Snart skal vi på jagt

Revolutionsromantik
det er ikke mig
kommunisme ved jeg ikke hvad er
det er heller ikke noget vi snakker om her

Men der er en ting, der er galt
nej faktisk det hele
min båd har de købt
mit hus har de bygget
min datter har de taget
min søn har de osse fjernet

Intet er mit længere
snart er det hele deres

Nogen fortæller mig
hvad der er galt
jeg ved osse godt
hvad det er
det er trækken
det er kulden
det er isen
der ikke rigtig bærer

på jagt skal vi snart

*Gud bevare Danmark og Grønland
– for sig*

Grønland er en underskudsforretning
det siger man
alt er underskud
siger man
Ja, faktisk er der for få skud ...

Vi tjener jo ikke på det
siger man
Vi ønsker ikke engang at tjene på det
siger man
bevares
hvorfor er I så her?

5. juni 1953

Rom blev ikke bygget på seks dage
Men det blev Grønland til gengæld
Som vi altid siger hjemme hos os
danskerne er sgu dygtige.

Fra himlen er du faldet ...

tænk –
hvis, der nu ikke var
grønlændere i Grønland
tænk –
hvis der kun var dig
og tænk –
kun dig og Dannebrog

Stolt har du viftet på Codans bølge
Guldkysten, Vestindien
Ja, sågar Østasien
Fredelig har du nogenslunde været
men spidsfindighed er dit varemærke
Og, Grønland fandt du pludselig
faldt over den
som dengang du ved ...

Kongebesøg er dit humane ansigt
høj anseelse nyder du overalt
– tænk
hvis du aldrig var kommet der
tænk –
hvis Dannebrog ikke blev plantet der
– ja, hvorfor netop der?
– tænk
hvis du var faldet i vandet
eller sådan noget ...

juni 1974

Note: Ved en afstemning blandt Grønlandspostens læsere om et nationalt flag for Grønland vandt Dannebrog stort – så, tag det bare roligt.